

Till
Socialnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

Granskning, Socialnämndens styrning och ledning för en ekonomi i balans

Vi har genomfört en översiktligt granskning av Socialnämndens styrning och ledning för att nå en ekonomi i balans.

Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Socialnämndens resultat 2019 uppgick till -21,4 Mnkr. Vid delårsrapporten 2020-08-31 prognostiserade nämnden ett resultat om -12,0 Mnkr. Årsredovisning 2020 visar att nämnden uppvisar ett underskott om – 3 057 tkr.

Vi kan konstatera att nämnden fattat beslut om att åtgärdsplan ska upprättas och presenteras för kommunstyrelsen för att uppnå en ekonomi i balans 2020. Vi har dock inte funnit att socialnämnden har fattat beslut om den åtgärdslista som presenterades för kommunstyrelsen. Vi har ej heller funnit att nämnden följt upp åtgärderna.

Vi kan konstatera att en ekonomisk konsekvensanalys tagits avseende nya beslut om åtgärder fram under 2020. Utifrån protokollen går inte att utläsa att nämnden gett förvaltningen i uppdrag att ta fram denna analys och ej heller att den rapporterats till nämnden.

Nämnden har dock fattat beslut om åtgärder i budget och ekonomisk plan 2021-2023 och enligt uppgift har dessa åtgärder påbörjats under 2020.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är socialnämndens ekonomiska styrning är otydlig och svår att följa genom protokollen. Vidare har vi tagit del av dokument som vi av protokollen inte kan utläsa om nämnden behandlat. Vi kan dock konstatera att de ekonomiska prognoserna har förbättrats under året men vi kan inte utläsa att det är till följd av beslutade åtgärder och vilka konsekvenser dessa åtgärder eventuellt har gett.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- Att vid behov fatta tydliga kostnadsberäknade beslut om åtgärder med tillhörande konsekvensanalyser.
- Regelbundet följa upp de åtgärder som nämnden beslut, vilka ekonomiska effekter de beräknas ge under året samt uppföljning av gjorda konsekvensanalyser som är kopplade till besluten.

- Säkerställa att det finns dokumenterade underlag för rapportering som ges till nämnden samt till ekonomiska beslut så att det går att följa vilka beslut som fattas och på vilka grunder.

Den bifogade rapporten har antagits vid revisionsammansättningen 2021-04-06.

Bifogad rapport samt nämndens svar på granskningen kommer att finnas tillgängligt på kommunens hemsida under "Revisorer".

Kommunrevisionen emotser svar (med kopia till Karin Helin Lindkvist, karin.helin-lindkvist@kpmg.se KPMG) från socialnämnden senast 2021-06-30

För revisionen i Arboga kommun

DocuSigned by:

Jan Erik Isaksson
Ordförande

Granskning av Socialnämndens styrning och ledning för att få en ekonomi i balans

Rapport

Arboga kommun

KPMG AB

2021-03-30

Antal sidor 11

Arboga kommun

Socialnämndens styrning och ledning för att nå en budget i balans

2021-03-30

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Nämndens ekonomistyrning och uppföljning	4
4	Slutsats och rekommendationer	9

1 Sammanfattning

Vi har av Arboga kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska Socialnämndens styrning och ledning för att nå en ekonomi i balans. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Socialnämndens resultat 2019 uppgick till -21,4 Mnkr.

Vid delårsrapporten 2020-08-31 prognostiserade nämnden ett resultat om -12,0 Mnkr.

Årsredovisning 2020 visar att nämnden uppvisar ett underskott om – 3 057 tkr.

Rapportering av ekonomiskt läge sker vid varje sammanträde. Vid rapporteringen erhåller nämnden en ekonomisk rapport med utfall, prognoser och kortare kommentarer. Vid våra intervjuer informeras vi om att nämnden får en mer utförlig information vid nämndens sammanträden än vad som framkommer i protokollen och tillhörande handlingar.

Vi anser att nämnden behöver stärka sin ekonomisk uppföljning främst gällande effekter av beslutade åtgärder. Vi anser också att nämnden bör tydligare redogöra för vilka underlag de har vid den ekonomiska rapporteringen samt kommentarer till större avvikelser och eventuella beslut om åtgärder.

Nämnden har fattat beslut om åtgärder i budget och ekonomisk plan 2021-2023 och enligt uppgift har dessa åtgärder påbörjats under 2020.

Vi har dock inte funnit att socialnämnden har följt upp vilka effekter åtgärderna har gett.

Vi kan konstatera att i samband med beslut om budget 2021 har en ekonomisk konsekvensanalys tagits avseende möjligheten till att fatta nya beslut i syfte att minska kostnaderna.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är socialnämndens ekonomiska styrning är otydlig och svår att följa genom protokollen. Utifrån genomförda intervjuer informeras vi om att nämnden får betydligt mer information än vad som kan utläsas av protokoll och handlingar.

Vi kan konstatera att de ekonomiska prognoserna har förbättrats under året men vi kan inte utläsa att det är till följd av beslutade åtgärder och vilka konsekvenser dessa åtgärder eventuellt har gett.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- Att vid behov fatta tydliga kostnadsberäknade beslut om åtgärder med tillhörande konsekvensanalyser.
- Regelbundet följa upp de åtgärder som nämnden beslut, vilka ekonomiska effekter de beräknas ge under året samt uppföljning av gjorda konsekvensanalyser som är kopplade till besluten.
- Säkerställa att det finns dokumenterade underlag för rapportering som ges till nämnden samt till ekonomiska beslut så att det går att följa vilka beslut som fattas och på vilka grunder.

2 Bakgrund

Vi har av Arboga kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska Socialnämndens styrning och ledning för att nå en ekonomi i balans. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Socialnämndens resultat 2019 uppgick till -21,4 Mnkr.

För 2020 prognostiserade nämnden ett resultat om -12,0 Mnkr vid delårsrapporten 2020.

Revisorerna bedömer att det finns en risk för att nämnden inte i tillräcklig utsträckning vidtar aktiva åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Med anledning av detta drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys att en fördjupad granskning inom området är av vikt.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om nämndens ekonomiska styrning sker på ett tillfredsställande sätt genom att besvara följande revisionsfrågor:

- Hur har nämnden och de enskilda ledamöterna agerat under verksamhetsåret för att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelad ekonomisk ram?
- Vilka krav har nämnden ställt på förvaltningen att ta fram analyser, åtgärder och beslutsunderlag?
- Har nämnden och de enskilda ledamöterna varit tillräckligt aktiva för att nämnden ska klara sitt ekonomiska åtagande?
- Har beslut tagits om åtgärder utifrån de underlag som förvaltningen tagit fram?
- Får nämnden tillräckliga underlag för att kunna ta välgrundade beslut avseende verksamhetens omfattning och inriktning?
- I vilken mån ställer nämnden krav på ekonomiska konsekvensanalyser innan beslut tas?
- Hur sker uppföljning av ekonomin samt genomförande och effekter av eventuella åtgärder för att klara den ekonomiska ramen?

Granskningen omfattar verksamhetsåret 2020. Granskningen kommer att beakta den senast upprättade ekonomiska rapporteringen, och nämndens hantering utifrån denna, som finns tillgänglig vid granskningens slutförande.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen
- Reglementen
- Övriga styrdokument

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av underlag från nämnden samt intervjuer med berörda tjänstemän.

Rapporten är faktakontrollerad av nämndens ordförande och förvaltningschef.

3 Resultat av granskningen

3.1 Nämndens ekonomistyrning och uppföljning

I Strategisk och ekonomisk plan 2020-2022 står att "inget riktat effektiviseringskrav ges till Socialnämnden år 2020 utöver kravet på att få en budget i balans."

I Socialnämndens verksamhetsplan 2020 står som ett av nämndens mål att:

"Ha balans mellan resurser och uppdrag inom 5 år och att digitaliseringen och effektiviseringarna ska ge synliga effekter".

Nämnden får varje månad en ekonomisk rapport om hur det ekonomiska läget ser ut utifrån verksamhetsområde.

Den ekonomiska uppföljningen genomförs vid varje sammanträde och från mars så presenteras ekonomin utefter verksamhetsområde skriftligt i protokollet. Följande ärenden som är kopplade till nämndens ekonomi har vi funnit i socialnämndens protokoll 2020.

Sammanträde	§	Ärende	Åtgärder
2020-02-12	§ 26	Prognos -18 495 tkr	Nämnden godkänner prognosen.
2020-03-18	§ 40	Prognos -18 500tkr	Socialförvaltningen kommer att presentera effektiviseringar i underlaget till Strategisk och ekonomisk plan 2021-2023 som kommer att behandlas vid nämndens sammanträde i april. En åtgärdsplan ska upprättas som kommer att redovisas för kommunstyrelsen i maj 2020.
	§ 41	Internkontrollplan – Kontrollmoment: Felaktiga ekonomiska prognoser	

Arboga kommun

Socialnämndens styrning och ledning för att nå en budget i balans

2021-03-30

	§ 43	Svar på revisionsrapport avseende Socialnämndens ekonomiska kontroll.	Svar till revisorerna där det bland annat står att: Vår fortsatta åtgärdslista innehåller bland annat organisationsutredningar, strukturförändringar, kompetenshöjning, yrkesroller/uppdragen, sjukfrånvaro, rutiner, samverkan med mera. Det finns en fortsatt möjlighet till effektiviseringar men några stora besparingar för att komma i balans finns inte eftersom sådana beslut skulle medföra en högre kostnad. En sådan besparing riskerar servicenivån i verksamheterna.
	§ 48	Informationsärende: Ekonomiskt läge och åtgärdsplan för socialnämnden 2020 från KS	Ekonomisk resultat verksamhetsberättelse delår 2020, prognos -12 020 tkr .
2020-04-22	§ 53	Prognos -14 500 tkr	Nämnden godkänner den ekonomiska rapporten.
	§54	Godkännande av underlag till Strategisk och ekonomisk plan 2021-2023 – innehåller bland annat effektiviseringar	
2020-06-17	§ 72	Prognos -15 800 tkr	Nämnden godkänner den ekonomiska rapporten.
	§ 76	Åtgärder utefter Grundläggande granskning	Utöka budgeten inför år 2021 och därmed klara målet
2020-09-09	§ 93	Prognos -12 020 tkr	Nämnden godkänner den ekonomiska rapporten.
2020-10-14	§ 110	Prognos -11 240 tkr	Nämnden godkänner den ekonomiska rapporten.
	§ 112	Ekonomisk resultat verksamhetsberättelse delår 2020, prognos -12 020 tkr	Nämnden godkänner den ekonomiska sammanställningen i verksamhetsberättelsen. I verksamhetsberättelsen finns en sammanställning på åtgärder för att en budget i balans.
2020-11-18	§ 122	Prognos -10 150 tkr	Nämnden godkänner den ekonomiska rapporten.

Arboga kommun

Socialnämndens styrning och ledning för att nå en budget i balans

2021-03-30

	§ 123	Strategisk och ekonomisk plan 2021	Uppdrar till förvaltningen att upprätta strategisk och ekonomisk plan.
2020-12-16	§ 133	Prognos -8 195 tkr	Nämnden godkänner den ekonomiska rapporten.
	§ 132	Mål och budget 2021	

Vi har tagit del av de ekonomiska rapporter som nämnden erhåller vid den ekonomiska rapporteringen. Vi dessa rapporter redovisas per verksamhet bland annat utfall och prognoser samt jämförelser med de två tidigare åren. Det finns också kortare kommentarer till avvikelser. Det går dock ej att utläsa vilka ekonomiska effekter de åtgärder som nämnden har fattat beslut om har gett.

Vid våra intervjuer framförs att nämnden fått muntlig rapportering av det ekonomiska läget från förvaltningschefen. Nämndens ordförande menar att man får en bra ekonomisk rapportering och att de får svar från förvaltningen på de frågor som ställs. Denna information går dock ej att utläsa av protokollen.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2020-03-03 beslutas att Socialnämnden får i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan, för att komma i ekonomisk balans år 2020, till styrelsens sammanträde 2020-05-26.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2020-05-26 redogörs för att tertialuppföljningen för socialnämnden vilken visade på en negativ budgetavvikelse på 14,6 miljoner kronor.

Arboga kommun

Socialnämndens styrning och ledning för att nå en budget i balans

2021-03-30

I tertialrapporten t.o.m. april 2020 redovisas följande åtgärdsplan samt ekonomiska effekter 2020:

Åtgärd	Område	Aktivitet	Helårs effekt	Effekt 2020, tkr
1.	Central administration	Färdtjänst med mera		500
2.	AMV	Intäkter/minskade kostnader		600
3	IFO barn och unga	Familjehemsvård/kontaktfamilj		900
4.	IFO vuxen	Beroendevård och familjefrids-placeringar		1 200
5.	IFO vuxen	Försörjningsstöd		-2 500
6.	Vård och omsorg	Statsbidrag		1 050
7.	Vård och omsorg	Effektiviseringar		1 050
8.	VFF	Effektiviseringar		1 300
Summa				4 100

I kommunstyrelsens protokoll 2020-05-26 § 94, **Ekonomiskt läge och åtgärdsplan för socialnämnden 2020** står att ” Bedömningen idag är att ytterligare åtgärder inte finns i år och nämnden har begärt en ökad budget för 2021 för att kunna få en budget i balans.” Vidare beslutar kommunstyrelsen i ärendet att:

”Socialnämnden uppdras att fortsätta med åtgärder för att komma i ekonomisk balans. I samband med delårsrapporten till och med augusti förväntas nämnden att återrapporera till kommunstyrelsen avseende åtgärdsplan.”

Vid våra intervjuer framförs att nämnden inte har uppfattat att ytterligare åtgärder skulle vidtas.

Socialförvaltningen har tagit fram en ekonomisk konsekvensanalys, daterad 2020-08-11, för alla verksamheter som finns inom förvaltningen. Rapporten presenterar varje verksamhetsområde inom socialnämnden i ett eget kapitel och varje del innehåller:

- Vad styr verksamheten?
- Vilken verksamhet bedriver vi?

Arboga kommun

Socialnämndens styrning och ledning för att nå en budget i balans

2021-03-30

- Nuläge
- Konsekvenser av besparingar

I konsekvensanalysen görs bedömningen att inga ytterligare åtgärder kan göras för att minska kostnaderna utan att det får betydande negativa konsekvenser för verksamheten.

Nämndens verksamhetsberättelse för delåret per 2020-08-31 innehåller en åtgärdsplan där följande åtgärder presenteras som pågående eller planeras att vidtas:

- Utredning/förändring av hemtjänsten
- Försörjningsstödsminskning genom anställningar och pension
- Ledarskapsutveckling
- Medarbetarutveckling
- Fokus, kunskap och kompetens på ekonomi
- Minskad sjukfrånvaro

Inga ekonomiska beräkningar redovisas av ovanstående åtgärder.

I verksamhetsberättelsen redovisas också ett antal åtgärder som är beslutade i budget och strategisk plan 2021-2023 beräknat till 8,9 Mnkr. Av dessa åtgärder är det en åtgärd, extra barntillägg försörjningsstöd, som nämnden inte antog. Resterande åtgärder, vilket motsvarar 8,2 Mnkr, har påbörjats under 2020.

I Strategisk och ekonomisk plan 2021–2023 framgår att nämnden anser att dessa åtgärder är de effektiviseringar som verksamheterna klarar av utan att få stora konsekvenser utifrån lagstiftning, kostnader och brukarservice.

Förvaltningen har genomfört utbildning i ekonomi för enhetscheferna. Det har också varit ett stort fokus på att få medarbetarna att vara engagerade i ekonomin. Vid våra intervjuer framförs också att hemtjänsten har förändrats strategiskt.

I nämndens arbetsutskott tar beslut om placeringar lämnas alltid kostnadsuppgifter som ett av underlagen till beslutet. Nämnden har också satsat mer på det förebyggande arbetet inom individ- och familjeomsorgen. Arboga kommun samarbetar också med Kungsörs kommun och Köpings kommun när det gäller missbruksvården och familjerätten. Västra Mälardalens Samordningsförbund ansvarar för ett projekt som Arboga ingår i. Projektet heter "Vem gör vad för unga i KAK" och har utmynnat i ett antal förslag för att utveckla samverkan kring barn och unga.

Nämndens ordförande framför att när nämnden ser att de åtgärder som de beslutat om ger resultat så behöver man inte fatta nya beslut.

Av internkontrollplanen 2020 framgår att nämnden har förutom det kommunövergripande kontrollmomentet felaktiga löneutbetalning och/eller ersättningar, valt att två andra ekonomiska kontrollmoment ska ingå i planen. Det är felaktiga prognoser samt att kontrollera att inköp görs enligt avtal.

Årsredovisning 2020 visar ätt nämnden uppvisar ett underskott om – 3 057 tkr.

Vid våra intervjuer framförs att budget 2021 ska vara i balans.

4 Slutsats och rekommendationer

Rapportering av ekonomiskt läge sker vid varje sammanträde. Vid rapporteringen erhåller nämnden en ekonomisk rapport med utfall, prognoser och kortare kommentarer. Vid våra intervjuer informeras vi om att nämnden får en mer utförlig information vid nämndens sammanträden än vad som framkommer i protokollen och tillhörande handlingar.

Vi anser att nämnden behöver stärka sin ekonomisk uppföljning främst gällande effekter av beslutade åtgärder. Vi anser också att nämnden bör tydligare redogöra för vilka underlag de har vid den ekonomiska rapporteringen samt kommentarer till större avvikelser och eventuella beslut om åtgärder.

Nämnden har fattat beslut om åtgärder i budget och ekonomisk plan 2021-2023 och enligt uppgift har dessa åtgärder påbörjats under 2020.

Vi har dock inte funnit att socialnämnden har följt upp vilka effekter åtgärderna har gett.

Vi kan konstatera att i samband med beslut om budget 2021 har en ekonomisk konsekvensanalys tagits avseende möjligheten till att fatta nya beslut i syfte att minska kostnaderna.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är socialnämndens ekonomiska styrning är otydlig och svår att följa genom protokollen. Utifrån genomförda intervjuer informeras vi om att nämnden får betydligt mer information än vad som kan utläsas av protokoll och handlingar.

Vi kan konstatera att de ekonomiska prognoserna har förbättrats under året men vi kan inte utläsa att det är till följd av beslutade åtgärder och vilka konsekvenser dessa åtgärder eventuellt har gett.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi socialnämnden att:

- Att vid behov fatta tydliga kostnadsberäknade beslut om åtgärder med tillhörande konsekvensanalyser.
- Regelbundet följa upp de åtgärder som nämnden beslut, vilka ekonomiska effekter de beräknas ge under året samt uppföljning av gjorda konsekvensanalyser som är kopplade till besluten.
- Säkerställa att det finns dokumenterade underlag för rapportering som ges till nämnden samt till ekonomiska beslut så att det går att följa vilka beslut som fattas och på vilka grunder.

Arboga kommun

Socialnämndens styrning och ledning för att nå en budget i balans

2021-03-30

KPMG AB

Karin Helin Lindkvist

Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.